„PHILOLOGICAL STUDIES“ – Славистичко меѓународно интердисциплинарно списание од областа на хуманистичките науки

Издавач

Универзитет „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, Институт за македонска литература – Скопје

***Philological Studies,* Vol. XXIV No. 1 (2026)**



Главен уредник

проф. д-р Јасмина Мојсиева-Гушева – Институт за македонска литература, Универзитет „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, Македонија

Извршен уредник:

д-р Тамара Ќупева – Институт за македонска литература. Скопје, Северна Македонија

Уредувачки одбор

проф. д-р Ивица Баковиќ – Факултет за хуманистички и општествени науки, Универзитет во Загреб, Хрватска

д-р Бојан Чолак – Институт за литература и уметност, Белград, Србија

д-р Нина Дитмајер-Прандо – Институт за словенечка литература и литературни студии, Љубљана, Словенија

проф. д-р Роберт Ходел – Институт за славистички студии, Универзитет во Хамбург Германија

проф. д-р Бранко Тошовиќ – Институт за славистички студии, Универзитет „Карл-Франц“ во Грац, Австрија

проф. д-р Оксана Микитенко – Институт за: уметнички студии, фолклор и етнологија „Максим Рилски“, Национална академија на науки на Украина, Киев, Украина

СОДРЖИНА / CONTENT

Предговор (мк) 17

Preface (en) 18

Предговор (ср) 19

Predgovor (sl) 20

Predgovor (hr) 21

Филозофски и културолошки проблеми / Philosophical-Cultural Problems

Влатко Деловски / Vlatko Delovski

ТЕЛОТО КАКО „ЛОГОС НА ПЕРЦЕПЦИЈА“ /

THE BODY AS LOGOS OF PERCEPTION 25-45

Стефан Марковски / Stefan Markovski

EPIGRAPHIC ILLUSTRATIVE TESTIMONIES/ARTIFACTS FROM THE SITES OF THE VARDAR REGION RELATED TO WINE, GRAPEVINE, AND THE DIONYSIAN /
ЕПИГРАФСКИТЕ СЛИКАРСКИ СВЕДОШТВА/АРТЕФАКТИ ОД ЛОКАЛИТЕТИТЕ ОД ПОВАРДАРИЕТО ПОВРЗАНИ СО ВИНОТО, ВИНОВАТА ЛОЗА И ДИОНИЗИСКОТО 47-65

Катерина Петровска - Кузманова / Katerina Petrovska - Kuzmanova

ДЕМОНСКИТЕ СУШТЕСТВА ВО МАКЕДОНСКИТЕ НАРОДНИ ВЕРУВАЊА /

DEMON CREATURES IN MACEDONIAN FOLK BELIEFS 67-80

Историја и филологија / History and Philology

Давор Јанкулоски / Davor Jankuloski
РАКОПИСОТ НА СЕРАФИМ ДАБИЌ ОД 1873 ГОДИНА – ИЗВОР ЗА ПРОУЧУВАЊЕ НА ТОПОНИМИЈАТА НА СЕЛОТО ОРЛАНЦИ – КИЧЕВСКО /

THE MANUSCRIPT OF SERAFIM DABIĆ FROM 1873 AS A SOURCE FOR THE STUDY OF THE TOPONYMY OF ORLANCI (KIČEVO REGION)..... 83-101

Наталија Поповска / Natalija Popovska
ДИНАСТИЧКИОТ ЛЕГИТИМИТЕТ НА КЛЕОПАТРА ВО ВОЈНИТЕ НА ДИЈАДОСИТЕ /

THE DYNASTIC LEGTIMACY OF CLEOPATRA IN THE WARS OF THE DIADOCHOI 103-121

Јазикот во историско-културолошки контекст (компаративен аспект) / Word in Historical and Cultural Context (Comparative Aspect)

Јана Луческа / Jana Lucheska
МАКЕДОНСКИ, БУГАРСКИ И СРПСКИ ФРАЗЕОЛОГИЗМИ И ПАРЕМИИ СО КОМПОНЕНТА ВОЛК, ВЪЛК, ВУК /
MACEDONIAN, BULGARIAN AND SERBIAN PHRASEOLOGISMS AND PAREMIAE WITH THE COMPONENT WOLF, V`LK, VUK 125-144

Литературата во интеркултурен контекст / Literature in Intercultural Context

Kristina Dimovska / Кристина Димовска
MELANCHOLY IN SELECTED SHORT STORIES BY STEFAN ŻEROMSKI AND SIMON DRAKUL /

МЕЛАНХОЛИЈАТА ВО ИЗБРАНИ РАСКАЗИ ОД СТЕФАН ЖЕРОМСКИ И ОД СИМОН ДРАКУЛ..... 147-167

Александра М. Гецић / Aleksandra M. Gecić
КУЛТУРНИ МОСТОВИ РУСКЕ ЕМИГРАЦИЈЕ: ЖИВОТ И РАД НИКИТЕ САЉНИКОВА У СРБИЈИ /

CULTURAL BRIDGES OF RUSSIAN EMIGRATION : THE LIFE AND WORK OF NIKITA SALNIKOV IN SERBIA 169-187

Neža Kočnik

"DANAS NI KO FČASEH": NAREČNA POEZIJA KOSTELSKEGA POETA IVANA LISACA /

"TODAY ISN'T LIKE IT USED TO BE": DIALECT POETRY BY THE KOSTEL POET IVAN LISAC 189-217

Ана М. Мумовић / Ana M. Mumović

КЊИЖЕВНЕ ТЕМЕ, ПРОБЛЕМИ И АПОРИЈЕ У ТУМАЧЕЊУ ДЕЛА РАДОМИРА ИВАНОВИЋА (У СВЕТЛУ НАУЧНЕ МОНОГРАФИЈЕ МИЛОША ЂОРЂЕВИЋА) /

LITERARY THEMES, PROBLEMS AND APORIAS IN THE INTERPRETATION OF THE WORK OF RADOMIR IVANOVIĆ (IN LIGHT OF THE SCHOLARLY MONOGRAPH BY MILOŠ ĐORĐEVIĆ) 219-243

Современото општество во културата, јазикот и литературата / Modern Society in Culture, Language and Literature

Тијана Балек / Tijana Balek

О (ДАТИВНИМ) КОНСТРУКЦИЈАМА ЕПИСТЕМИЧКЕ ОЦЕНЕ НА МАТЕРИЈАЛУ СРПСКИХ ИНТЕРНЕТ ТЕКСТОВА /

ON (DATIVE) CONSTRUCTIONS OF EPISTEMIC ASSESSMENT IN THE MATERIAL OF SERBIAN INTERNET TEXTS..... 247-269

Vida Davidović

POMORANDŽINA KORA: (ANTI)DIDAKTIČKA POLITIČKA DRAMA I NJENE IDEOLOŠKE IMLIKACIJE /

(ANTI-)DIDACTIC POLITICAL DRAMA AND ITS IDEOLOGICAL IMPLICATIONS 271-287

Александра Ѓуркова / Aleksandra Gjurkova

МАКЕДОНСКИОТ ЈАЗИК ВО ЈАВНАТА КОМУНИКАЦИЈА / MACEDONIAN LANGUAGE IN PUBLIC COMMUNICATION 289-300

Проучување на говорот и лингводидактика / Speech Studies and Language Didactics

Бојана Мандровска, Магдалена Трајческа, Виолета Јанушева / Bojana Mandrovska, Magdalena Trajčeska, Violeta Januševa

КОХЕРЕНЦИЈАТА ВО ПИСМЕНИТЕ РАБОТИ ПО МАКЕДОНСКИ ЈАЗИК ВО ОСНОВНОТО ОБРАЗОВАНИЕ /

COHERENCE IN THE MACEDONIAN LANGUAGE WRITTEN ASSIGNMENTS IN PRIMARY EDUCATION 303-315

Биљана Мирчевска-Бошева / Biljana Mirchevska Bosheva

ПРИМЕНА НА КОРПУСИТЕ ВО НАСТАВАТА: СО АКЦЕНТ НА ФРАЗЕМСКИТЕ КОНСТРУКЦИИ /

THE APPLICATION OF CORPORA IN LANGUAGE TEACHING:WITH A FOCUS ON PHRASEME CONSTRUCTIONS 317-340

Кристина Окуличиуте Микац / Kristina Okuličiute Mikac

СТРУКТУРНЫЕ И ФУНКЦИОНАЛЬНЫЕ ОСОБЕННОСТИ СОВРЕМЕННОГО МОЛОДЁЖНОГО СЛЕНГА И ВОЗМОЖНОСТИ ЕГО ИСПОЛЬЗОВАНИЯ В ПРАКТИКЕ ПРЕПОДАВАНИЯ РКИ (УРОВНИ B1–B2) /

STRUCTURAL AND FUNCTIONAL FEATURES OF CONTEMPORARY RUSSIAN YOUTH SLANG AND ITS APPLICATION IN TEACHING RUSSIAN AS A FOREIGN LANGUAGE (LEVELS B1–B2) 341-359

Рецензии и информации / Reviews and Information

Katarina-Antonia Boras

PRIMIJENJENA LINGVISTIKA DANAS I SUTRA /

APPLIED LINGUISTICS TODAY AND TOMORROW 363-369

Наталија Благојевић / Natalija Blagojević

КЊИЖЕВНОСТ И СТРИП: ИНТЕРМЕДИЈАЛНИ ДИЈАЛОЗИ И НОВИ ТЕОРИЈСКИ ОКВИРИ /

LITERATURE AND STRIP:INTERMEDIAL DIALOGUES AND NEW THEORETICAL FRAMEWORKS 371-373

Elena Pavlović
FENOMENI SNA I PROROŠTVA U FOLKLORNIM ŽANROVIMA: SINTETIČKI UVID U SAVREMENA ISTRAŽIVANJA /

PHENOMENA OF DREAMS AND PROPHECY IN FOLKLORE GENRES: A SYNTHETIC INSIGHT INTO CONTEMPORARY RESEARCH 375-379

Сарита Трајанова / Sarita Trajanova
МЕЃУНАРОДНА НАУЧНА КОНФЕРЕНЦИЈА „ТАЈНАТА НА ЧОВЕЧКАТА ДУША НИЗ ПРИЗМАТА НА КНИЖЕВНОСТА“ /

INTERNATIONAL SCIENTIFIC CONFERENCE "THE SECRET OF THE HUMAN SOUL THROUGH THE PRISM OF LITERATURE" 381-386

UDK: 82.09:741.5:7.01

КЊИЖЕВНОСТ И СТРИП: ИНТЕРМЕДИЈАЛНИ ДИЈАЛОЗИ И НОВИ ТЕОРИЈСКИ ОКВИРИ

(*Књижевност и стрип*. Зборник радова. Ур. Владан Бајчета, Тијана Тропин. Београд: Институт за књижевност и уметност, 2025, 467 страна)

Наталија Благојевић
Филолошки факултет, Универзитет у Београду
ORCID ID: https://orcid.org/0009-0002-5162-5185

LITERATURE AND COMICS: INTERMEDIAL DIALOGUES AND NEW THEORETICAL FRAMEWORKS

(*Literature and Comics*. Collected Papers. Edited by Vladan Bajčeta and Tijana Tropin. Belgrade: Institute for Literature and Art, 2025, 467 pages)

Natalija Blagojević
Faculty of Philology, University of Belgrade
ORCID ID: https://orcid.org/0009-0002-5162-5185

Зборник *Књижевност и стрип*, који су приредили Владан Бајчета и Тијана Тропин, представља значајан научни подухват у области савремених интермедијалних студија у Србији и региону. Објављен 2025. године у издању Института за књижевност и уметност, зборник садржи двадесет седам радова аутора различитих профила и истраживачких интересовања. Текстови су писани претежно на српском језику, уз резимее на енглеском, чиме се обезбеђује њихова доступност широј академској заједници. Посебна вредност издања огледа се у интердисциплинарној усмерености: повезују се поља која су у традиционалним хуманистичким наукама често била раздвојена. Зборник, стога, не представља само збир појединачних истраживања, већ и настојање да се успостави нови теоријски

оквир у којем се стрип афирмише као равноправни уметнички медиј, и значајан културни феномен.

Историјски гледано, стрип је дуго био маргинализован и сврставан у домен „ниске уметности“, намењене превасходно деци или широј публици. Међутим, савремена истраживања показују да је реч о сложеној уметничкој форми која интегрише наратив, визуелност и културни контекст. Управо на тој претпоставци почива концепција зборника: стрип се сагледава не само као жанр популарне културе, већ и као специфичан облик мишљења и уметничког израза, односно као медиј способан да артикулише сложене културне и поетичке садржаје.

У тематском погледу, зборник обухвата широк спектар питања – од односа стрипа и књижевности, преко проблема адаптације, до идеолошких импликација појединих серијала жанрова. Тако се отварају и шира питања о месту стрипа у образовању, у културној политици и у савременим дискусијама о инклузији, чиме се овај медиј поставља у оквир друштвено релевантних пракси.

Међу радовима који отварају нове истраживачке правце издваја се студија Драгане Купрешанин под насловом „Приступачни сценарио: увођење књижевног дела у структуру инклузивног стрипа“. Ауторка разматра могућности адаптације књижевног текста у форму стрипа приступачну особама с оштећеним видом, уводећи појам „приступачног сценарија“. Овај концепт подразумева организацију текста и слике која омогућава истовремено визуелно и тактилно читање, укључујући употребу различитих материјала, текстура и Брајевог писма. Рад, указује на сложене изазове оваквих адаптација – од потребе за мултидисциплинарним тимовима, до значајних материјалних улагања, и истовремено отвара ново истраживачко поље преиспитујући само значење читања у контексту медија који се може „читати“ и без визуелне перцепције. Посебна вредност рада лежи у томе што, поред теоријске анализе, нуди конкретне смернице за праксу, показујући да стрип може функционисати као медиј инклузије и друштвене одговорности.

Сасвим другачији истраживачки приступ налази се у раду Васе Павковића „Стрип и идеологија у едицији *„Никад робом*“, који доноси продубљену анализу једне од најзначајнијих стрип едиција у југословенском културном простору. Аутор показује да овај серијал превазилази оквире забавне литературе и делује као културни артефакт, средство обликовања колективне свести и преношења идеолошких вредности. Централна теза рада јесте да *Никад робом* функционише као идеолошки текст, који артикулише вредности антифашистичке борбе, слободе и колективне солидарности. Павковић пажњу посвећује и рецепцији, истичући да читаоци нису били пасивни примаоци, већ активни интерпретатори. Истовремено, указује се на трајни утицај овог серијала на формирање културне матрице социјалистичке Југославије. Разматрање савремене рецепције додатно проширује аналитички оквир, показујући да се овај стрип може читати и као историјски документ и као носилац универзалних тема.

Упоредно сагледавање ова два рада открива ширину концепције зборника. С једне стране, указује се на потенцијал стрипа као медија будућности, усмереног ка инклузији и друштвеној ангажованости; с друге, анализира се његова улога у прошлости, као инструмента културне и идеолошке артикулације. Ова двострука перспектива – историјска и савремена – омогућава успостављање продуктивног дијалога између различитих временских, дисциплинарних и поетичких хоризоната.

Разноврсност грађе и методолошких приступа представља једну од кључних вредности зборника. Обухватајући различите жанрове, периоде и истраживачке перспективе – од књижевноисторијских и фолклористичких до компаративних и културолошких – зборник афирмише вишегласност као нужан принцип проучавања стрипа. Управо та хетерогеност, одговара природи самог медија, који је у сталној трансформацији, и отпоран на јединствене теоријске моделе.

Зборник *Књижевност и стрип* тако се може читати као важан документ једног тренутка у развоју хуманистичких наука

у Србији и региону. Његов значај огледа се у томе што потврђује статус стрипа као релевантног предмета научног истраживања, али и као простора у којем се укрштају питања уметности, културе, идеологије и друштвене одговорности. Истовремено, овим издањем Институт за књижевност и уметност; проширује сопствени истраживачки корпус областима које досад нису биле у првом плану, отварајући могућности за даље примене у настави и културним пројектима. Стога, овај зборник представља драгоцен ресурс за истраживаче интермедијалних студија, али и за све који настоје да преиспитају и прошире границе савремених хуманистичких дисциплина.